DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k návrhům pravidel přijímacího řízení a podmínek pro přijetí ke studiu v bakalářských a navazujících magisterských studijních programech uskutečňovaných na Fakultě strojní Technické univerzity v Liberci pro akademický rok 2027/2028

Akademickému senátu Fakulty strojní Technické univerzity v Liberci jsou v souladu s § 27 odst. 1 písm. e) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ve znění pozdějších předpisů, předkládány ke schválení návrhy pravidel přijímacího řízení a podmínek pro přijetí ke studiu v bakalářských a navazujících magisterských studijních programech uskutečňovaných na fakultě pro akademický rok 2027/2028.

Předložené návrhy vycházejí z pravidel přijímacího řízení uplatňovaných v předchozích akademických letech a zachovávají jejich základní koncepci. Jejich cílem je zajistit transparentní, jednoznačné a nediskriminační podmínky přijímání uchazečů ke studiu při respektování charakteru a požadavků jednotlivých studijních programů a platných právních předpisů.

Významnější změna oproti předchozímu akademickému roku se týká podmínek pro prominutí přijímací zkoušky v navazujících magisterských studijních programech. Návrh odstraňuje dosavadní automatické prominutí přijímací zkoušky absolventům bakalářského studijního programu Strojírenství uskutečňovaného na Fakultě strojní TUL, kteří studium absolvovali v posledních třech letech. Úprava směřuje k zajištění rovného přístupu k uchazečům bez ohledu na vysokou školu, na níž absolvovali předchozí studium. Ostatní změny mají převážně formální a upřesňující charakter.

Stanoviska garantů studijních programů

Návrhy pravidel přijímacího řízení a podmínek pro přijetí ke studiu byly předloženy garantům příslušných studijních programů k vyjádření stanoviska.

Souhlas s předloženými návrhy bez připomínek vyjádřili garanti následujících studijních programů:

- BSP Strojírenství,
- NMSP Aplikovaná mechanika,
- NMSP Inovační a průmyslové inženýrství,
- NMSP Konstrukce strojů a zařízení,
- NMSP Materiály a technologie,
- NMSP Technologie plastů a kompozitů.

Garant NMSP Automobilové inženýrství doporučil, aby prominutí přijímací zkoušky (článek 5 pravidel) bylo podmíněno dosažením stanovených studijních výsledků uchazeče, nikoliv pouze absolvováním určitého studijního programu.

Nesouhlasné stanovisko vyjádřila garantka bakalářského studijního programu Udržitelné inženýrství. Navrhuje, aby bylo v akademickém roce 2027/2028 upuštěno od přijímací zkoušky a uchazeči byli přijímáni na základě splnění zákonných podmínek pro přijetí ke studiu. V případě, že počet uchazečů splňujících tyto podmínky překročí stanovený nejvyšší počet přijímaných studentů, navrhuje určit jejich pořadí podle výsledků předchozího středoškolského studia, obdobně jako u bakalářského studijního programu Strojírenství.

Garantka své stanovisko odůvodňuje zejména tím, že rozdílné přijímací podmínky obou bakalářských studijních programů mohou významně ovlivnit rozvoj studijního programu Udržitelné inženýrství a jeho atraktivitu pro uchazeče. Současně poukazuje na skutečnost, že pokud neexistuje konkrétní právní ani akreditační povinnost vyžadovat přijímací zkoušku a nejsou doloženy dostatečně přesvědčivé odborné důvody pro zachování přísnějšího přijímacího režimu oproti bakalářskému studijnímu programu Strojírenství, nepovažuje její zachování za dostatečně opodstatněné.

V návaznosti na uvedené nesouhlasné stanovisko je součástí této důvodové zprávy podrobnější objasnění navržených pravidel přijímacího řízení a podmínek pro přijetí ke studiu v bakalářském studijním programu Udržitelné inženýrství. Zdůvodnění je rozděleno do dvou částí – právního zdůvodnění, které vysvětluje právní rámec a soulad navržených podmínek s platnými právními předpisy a akreditačními požadavky, a odborného a koncepčního zdůvodnění, které objasňuje důvody pro zachování přijímací zkoušky s ohledem na charakter, zaměření a specifické požadavky studijního programu.

Objasnění navržených pravidel přijímacího řízení a podmínek pro přijetí ke studiu v bakalářském studijním programu Udržitelné inženýrství

A) Právní zdůvodnění

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, ani příslušná část akreditační dokumentace studijního programu Udržitelné inženýrství nestanovují výslovnou povinnost konání přijímací zkoušky. Její využití však představuje zákonem předpokládaný nástroj pro ověřování studijních předpokladů uchazečů, o jehož uplatnění rozhodují příslušné samosprávné orgány fakulty.

Podle § 49 odst. 1 zákona o vysokých školách může vysoká škola nebo fakulta stanovit další podmínky pro přijetí ke studiu, zejména požadavky na znalosti, schopnosti nebo nadání uchazečů. Podle § 49 odst. 4 se splnění těchto podmínek ověřuje zpravidla

přijímací zkouškou. Její zavedení je tedy v souladu se zákonem a představuje standardní způsob posuzování studijních předpokladů uchazečů.

V souladu s § 27 odst. 1 písm. e) zákona o vysokých školách a Statutem FS TUL schvaluje podmínky pro přijetí ke studiu Akademický senát FS TUL na návrh děkana fakulty. Garant studijního programu má podle Akreditačního řádu TUL (čl. 27 odst. 4 a 5) významnou roli při koordinaci, hodnocení a rozvoji studijního programu. Jeho stanovisko proto představuje důležitý odborný podklad při přípravě přijímacích podmínek, konečné rozhodnutí o jejich podobě však náleží příslušným samosprávným orgánům fakulty.

Akreditační dokumentace studijního programu Udržitelné inženýrství uvádí, že vedle dokladů o dosaženém středoškolském vzdělání, zejména maturitního vysvědčení a vysvědčení ze třetího a čtvrtého ročníku střední školy, se přijetí ke studiu řídí aktuálními a platnými podmínkami pro přijetí. Konkrétní podoba přijímacího řízení je tedy stanovována předloženými podmínkami, které podléhají schválení Akademickým senátem FS TUL.

Zachování přijímací zkoušky tak nepředstavuje požadavek přímo uložený zákonem nebo akreditační dokumentací, ale koncepční rozhodnutí vedení fakulty, vycházející ze specifického charakteru studijního programu, požadavků na studijní předpoklady uchazečů a zájmu na jeho dlouhodobém úspěšném rozvoji.

B) Odborné a koncepční zdůvodnění

1. Specifický charakter studijního programu a požadavky na uchazeče

Odlišné nastavení podmínek přijímacího řízení do bakalářských studijních programů Strojírenství a Udržitelné inženýrství vychází především z rozdílů v jejich charakteru a odborném zaměření.

Zatímco studijní program Strojírenství je primárně orientován na získání širokého technického základu a jeho následné prohlubování v jednotlivých oblastech strojírenství, profesně zaměřený studijní program Udržitelné inženýrství se vyznačuje výrazně multidisciplinárním charakterem, na jehož uskutečňování se významně podílejí také další fakulty TUL. Vedle technických a přírodovědných znalostí klade zvýšený důraz na analytické a kritické myšlení, porozumění širším environmentálním, ekonomickým a společenským souvislostem a schopnost komplexního posuzování technických procesů a jejich dopadů.

Schopnost propojovat poznatky z různých odborných oblastí, vyhodnocovat jejich vzájemné souvislosti a aplikovat získané informace při řešení praktických interdisciplinárních problémů představuje jeden ze specifických požadavků tohoto studijního programu. S ohledem na jeho profesní zaměření je rovněž důležitá schopnost samostatného logického uvažování, kritického vyhodnocování informací a jejich využívání v nových souvislostech.

Ověření těchto předpokladů prostřednictvím jednotné přijímací zkoušky zaměřené na obecné studijní předpoklady proto vedení fakulty považuje za vhodný nástroj pro posouzení potenciálu uchazečů úspěšně absolvovat tento studijní program.

2. Studijní úspěšnost a dlouhodobý rozvoj programu

S ohledem na plánovanou kapacitu studijního programu Udržitelné inženýrství, která v prezenční formě studia předpokládá přibližně 20 nově zapsaných studentů, je důležité věnovat zvýšenou pozornost jejich studijním předpokladům. Cílem není pouze naplnění plánované kapacity, ale především vytvoření předpokladů pro odpovídající studijní úspěšnost, zejména v prvním roce studia, a tím podpořit stabilitu a dlouhodobý rozvoj programu.

Význam posuzování studijních předpokladů uchazečů dokládají také dostupná data z IS/STAG[1]. Ve sledovaném období 2018–2024 vykazuje Fakulta strojní v bakalářských studijních programech Strojírenství, resp. v dříve uskutečňovaném programu Strojní inženýrství, nejnižší podíl studentů pokračujících ve studiu po prvním roce ze všech fakult TUL, a to 42,2 %. Druhý nejnižší podíl vykazuje Fakulta textilní (50,6 %). Naproti tomu například na fakultách FP a FM, které v rámci přijímacího řízení zpravidla využívají jednotné přijímací zkoušky, dosahuje podíl studentů pokračujících po prvním roce studia 66,1 %, resp. 71,7 %.

Přestože uvedené rozdíly nelze přičítat výhradně způsobu přijímacího řízení a mohou být ovlivněny řadou dalších faktorů, představují podpůrný argument pro využívání nástrojů umožňujících posoudit obecné studijní předpoklady uchazečů. Jednotná přijímací zkouška představuje jeden z nástrojů, které mohou přispět k jejich lepšímu posouzení a následně také k vytváření podmínek pro vyšší studijní úspěšnost.

Vedení fakulty proto vnímá přijímací zkoušku nejen jako nástroj výběru uchazečů, ale také jako součást širšího koncepčního přístupu ke zvyšování studijní úspěšnosti a omezování předčasného ukončování studia. Tento přístup nabývá zvláštního významu u studijního programu, jehož charakter a specifické požadavky umožňují přijímat do prvního ročníku pouze omezený počet studentů. Účinnost přijímací zkoušky v tomto směru bude možné průběžně vyhodnocovat na základě výsledků přijímacího řízení a následné studijní úspěšnosti přijatých studentů.

3. Objektivita hodnocení uchazečů z různých vzdělávacích systémů

Dalším významným důvodem pro zachování jednotné přijímací zkoušky je potřeba zajistit objektivní, transparentní a vzájemně srovnatelné hodnocení uchazečů při omezené kapacitě studijního programu.

Podle § 49 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb. lze středoškolský prospěch využít jako jedno z kritérií přijímacího řízení. Jeho uplatnění však vyžaduje stanovení pravidel, která umožní spravedlivé porovnání výsledků uchazečů absolvujících předchozí vzdělání v různých vzdělávacích systémech.

---

[1] Zdroj: IS/STAG – Prostupnost studiem (agregovaná data) - datová analýza TUL (projekt V21);
ukazatel = STUDUJE_1 rok / Studuje_0 let. Jde o studijní záznamy, nikoli prokazatelně o jedinečné osoby.

Do bakalářských studijních programů Fakulty strojní TUL se přitom hlásí nejen absolventi českých středních škol, ale také uchazeči, kteří získali předchozí vzdělání například na Ukrajině, v Kazachstánu či dalších zemích. Jednotlivé vzdělávací systémy se liší používanými klasifikačními stupnicemi, způsoby hodnocení i vzdělávacími standardy. Zatímco v České republice se tradičně používá pětistupňová klasifikace s nejlepší známkou 1, na Ukrajině se zpravidla využívá dvanáctistupňová klasifikace s nejlepší známkou 12. V Kazachstánu se uplatňuje převážně pětistupňové hodnocení, avšak s odlišnými klasifikačními pravidly.

Samotný matematický převod známek mezi jednotlivými systémy proto nezaručuje skutečnou srovnatelnost dosažených studijních výsledků. Problematiku dále komplikuje skutečnost, že MŠMT nevydává univerzálně použitelný převod zahraničních známek na českou klasifikační stupnici.

Vedení fakulty se otázkou objektivního a spravedlivého hodnocení uchazečů a stanovení jejich pořadí v rámci omezené kapacity studijního programu zabývalo. S ohledem na rozdíly mezi národními vzdělávacími systémy dospělo k závěru, že vhodnějším a transparentnějším řešením, než porovnávání středoškolského prospěchu je jednotná přijímací zkouška, ať již formou odborného testu, nebo testu obecných studijních předpokladů.

Tento přístup umožňuje posuzovat uchazeče podle shodných, předem stanovených a ověřitelných kritérií bez ohledu na vzdělávací systém, ve kterém získali předchozí vzdělání. Přestože ani jednotná přijímací zkouška nemůže zcela odstranit rozdíly v předchozí vzdělávací přípravě uchazečů, poskytuje společný základ pro jejich hodnocení a sestavení pořadí.

Vedení fakulty proto považuje zachování jednotné přijímací zkoušky za vhodnější a lépe obhajitelné řešení z hlediska rovného přístupu k uchazečům a transparentnosti jejich hodnocení, zejména při omezené kapacitě studijního programu Udržitelné inženýrství, pro který je nejvyšší počet přijímaných studentů stanoven na 30.

4. Rozdílné kapacitní podmínky studijních programů Udržitelné inženýrství a Strojírenství

Argument týkající se srovnatelnosti studijních výsledků uchazečů z různých vzdělávacích systémů lze přirozeně vztáhnout také na bakalářský studijní program Strojírenství. Situace obou studijních programů se však významně liší z hlediska jejich kapacity a dlouhodobého vývoje počtu uchazečů a nově zapsaných studentů.

Nejvyšší počet studentů přijímaných do prezenční formy studijního programu Strojírenství je stanoven na 400. Této kapacity však fakulta již několik po sobě jdoucích let v prvním kole přijímacího řízení nedosahuje, mimo jiné v souvislosti s demografickým vývojem a vývojem zájmu o technické studijní programy. Od roku 2016 se počet nově zapsaných studentů do bakalářského studijního programu Strojírenství, resp. dříve uskutečňovaného programu Strojní inženýrství, pohybuje pod hranicí 370 studentů.

Zatímco u studijního programu Udržitelné inženýrství s výrazně nižší kapacitou, stanovenou maximálně na 30 přijímaných studentů, může objektivní sestavení pořadí uchazečů představovat zásadní nástroj výběru v případě překročení dostupné kapacity, u studijního programu Strojírenství dosavadní vývoj počtu uchazečů takovou potřebu zpravidla nevytváří.

Tato skutečnost samozřejmě neznamená, že by ověřování studijních předpokladů nebylo žádoucí také u uchazečů o studium programu Strojírenství. Rozdílné nastavení přijímacích podmínek však zohledňuje nejen odlišný charakter a zaměření obou studijních programů, ale také jejich rozdílné kapacitní podmínky a předpokládanou potřebu výběru uchazečů.

Rozdílné podmínky přijímacího řízení tak nejsou založeny na snaze o zvýhodnění nebo znevýhodnění uchazečů o některý ze studijních programů, ale vycházejí z jejich specifických požadavků a odlišných podmínek uskutečňování.

Závěrečné stanovisko předkladatele

Na základě uvedených právních, odborných a koncepčních argumentů považuje vedení fakulty zachování jednotné přijímací zkoušky do bakalářského studijního programu Udržitelné inženýrství pro akademický rok 2027/2028 za opodstatněné.

Navržený způsob přijímacího řízení umožňuje ověřovat studijní předpoklady uchazečů v souladu se specifickým charakterem a multidisciplinárním zaměřením programu, vytváří společný základ pro jejich objektivní a transparentní hodnocení a podporuje koncepční přístup k zajištění studijní úspěšnosti a dlouhodobého rozvoje programu.

Vedení fakulty si je současně vědomo významu dostupnosti studia a potřeby vytvářet podmínky pro další rozvoj studijního programu Udržitelné inženýrství. Zachování přijímací zkoušky však nepovažuje za překážku tohoto rozvoje, nýbrž za jeden z nástrojů umožňujících odpovědně posuzovat studijní předpoklady uchazečů a přispívat ke kvalitě uskutečňovaného vzdělávání.

Z uvedených důvodů vedení fakulty nadále podporuje předložený návrh pravidel přijímacího řízení a podmínek pro přijetí ke studiu v bakalářském studijním programu Udržitelné inženýrství pro akademický rok 2027/2028 a doporučuje Akademickému senátu FS TUL jeho schválení.

V Liberci, 30. 10. 2026

Luboš Běhálek
Digitálně podepsal Luboš Běhálek
Datum: 2026.10.30 10:40:45 +01'00'

Luboš Běhálek
proděkan pro vzdělávací činnost